

som musik, legemsøvelser og manuelle fag, og i sprog behøver ingen sagkyndig censor at høre ret meget på eleven eller læse mange linier af hans skriftlige opgave, før han kan fælde sit skøn. Ja, selv i behandlingen af en bibelsk, en historisk eller en litterær tekst eller det tilhørende oversigtsspørgsmål vil eleven hurtigt røbe sig.

Overfor den stadige indvending imod eksamens tilfældighed og eksaminandernes mulighed for at være „uheldig“, skal mindretallet henvise til, at man foreslår indført en årskarakter, hvorved faglærerens viden om elevernes daglige præstationer kan komme til udtryk. Derved skulle tilfældigheden have fået en rimelig afbalancering

Nedfældelsen af skønnet i de sædvanlige karaktersymboler anser mindretallet for en selvfølge. Udviklingen har vist, at man heri har fået et praktisk instrument til at graduere bedømmelsen, og alle forsøg på at erstatte de konkrete karakterbetegnelser med vidnesbyrd af forskellig art har vist sig at være mislykkedes både her og i udlandet.

Navnlig må man tage afstand fra den af flertallet foreslåede almindelige udtalelse, der skal erstatte karakterer i en stor mængde fag, spændende over så ulige fag som religion, historie, litteratur, naturfag, legemsøvelser, sang og manuelle fag etc. For det første anser man det for ugørligt at affatte et vidnesbyrd om så heterogene elementer, og for det andet nærer man den største tvivl om, at det vil kunne lykkes seminarierne på denne måde at sige andet end rene almindeligheder. Nogen graduering vil overhovedet ikke være mulig på dette grundlag. For de indstillende myndigheder, der på et sådant grundlag skulle vurdere de foreliggende ansøgere, ville en samling vidnesbyrd af denne art virke som et fuldkomment virvar, og det kan befrygtes, at større skolevæsener ville foranstalte en særlig prøve blandt de anmeldte aspiranter, i hvert fald i normale tider uden lærermangel, ligesom den ensartede tillid, man i kraft af den uafhængige, fælles censur nu har til seminarierne, muligvis ville blive rokket. De forskellige seminarielederes naturel og udtryksmåde ville også komme til at spille en rolle. I det hele ville skolemyndighederne blive nødsaget til at supplere vidnesbyrdet med andre oplysninger, og den fare ville opstå, at protektionen kom til at spille en overvejende rolle ved dimittendernes ansættelse, hvilket i hvert fald ikke ville være til nogen fordel for elever fra småkårshjem eller kredse, der i øjeblikket var fattige på formående venner.

Sluttelig skal mindretallet bemærke, at man med den ovennævnte understregning af eksaminernes nødvendighed ved en embedsuddannelse ikke vil tage afstand fra den frie folkelige undervisnings værdi, sådan som den er udformet af folkehøjskolerne, aften- og ungdomsskolerne, arbejderens oplysningsforbund etc. Man kan også anerkende, at der ved siden af lærernes embedsuddannelse, men ikke som et led i denne, gives plads for en personlighedsudviklende foredrags- eller studiekredsvirksomhed som den, et flertal foreslår henlagt til en 6 timers ramme med frivillig deltagelse fra elevernes side, eller som den interesselæsning indenfor en ramme af 10 ugentlige timer, fordelt over to eller tre år, som et mindretal foreslår indenfor § 11. Også ved universiteterne og andre højere læreanstalter gives der ofte forelæsningsrækker af rent udviklende, almendannende art ved siden af embedsuddannelsen, men ikke som et led i denne. Det, man tager afstand fra, er, at en del af embedsuddannelsen, efter flertallets forslag den alt overvejende del af fagene, heriblandt endog de pædagogiske hovedfag, søges fyldstgjort ved en sådan fri, folkelig undervisningsform efter folkehøjskolerens mønster og uden konkret konstatering af resultatet, mens en snæver del af uddannelsen, bestående af tilsyneladende